

[Cures Infermeres en el Procés d'Envellir]

Grau en Infermeria

RELACIÓ DEL PROFESSORAT

2026-2027

Unitat Docent de l'Hospital
Universitari Germans Trias i Pujol

Grau d'infermeria
Universitat Autònoma de Barcelona

- **Alícia Lluva Castaño** Professora. **Coordinadora d'assignatura.**
E-MAIL: alicia.lluva@uab.cat

- **Cristina Casanovas Cuellar.** Professora.
E-MAIL: cristina.casanovas@uab.cat

- **Alejandro Fernández Guerrero** Professor. .
E-MAIL: Alejandro.Fernandez.Guerrero@uab.cat

- **Raúl Lòpez Salas** Professor.
E-MAIL: Raul.Lopez.Salas@uab.cat

1. PROGRAMA

Assignatura: Cures infermeres en el Procés d'envellir

Sessions presencials: 30 hores

Tipus	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Dirigides Aprenentatge Basat en Problemes (ABP)	30	1,2	CM19, KM30, KM31, KM32, KM34, SM27, SM28, SM29, SM30
Autònomes Estudi personal i treballs	108	4,32	CM19, KM30, KM31, KM32, KM34, SM27, SM28, SM29, SM30

2. OBJECTIUS

L'assignatura **Cures Infermeres en el Procés d'Envellir** té com a finalitat proporcionar a l'estudiant les bases per comprendre el procés d'envelliment des d'una perspectiva integral, considerant les dimensions biològica, psicològica, social, funcional i espiritual de la persona gran.

L'envelliment és un procés complex i heterogeni que implica canvis en la capacitat funcional, en les necessitats de salut i en les formes de participació social de les persones. En aquest context, la infermeria té un paper fonamental en la promoció d'un envelliment saludable, la prevenció de la dependència, la identificació de situacions de fragilitat i la planificació de cures individualitzades basades en l'evidència científica.

A través de la metodologia d'Aprenentatge Basat en Problemes (ABP), l'estudiant desenvoluparà capacitats de raonament clínic, treball col·laboratiu i presa de decisions infermeres davant situacions complexes relacionades amb la salut i la qualitat de vida de les persones grans.

En finalitzar l'assignatura, l'estudiant serà capaç de:

- 1. Comprendre els canvis biològics, psicològics, socials, funcionals i espirituals** associats al procés d'envellir i la seva repercussió en les necessitats de cures infermeres.
- 2. Analitzar els principals problemes de salut i síndromes geriàtrics prevalents**, identificant els factors de risc, les manifestacions clíniques i les intervencions infermeres adequades.
- 3. Aplicar la Valoració Geriàtrica Integral** com a eina fonamental per identificar les necessitats de la persona gran, la seva família i l'entorn de cura.
- 4. Desenvolupar plans de cures infermeres individualitzats**, basats en l'evidència científica i orientats a la promoció de l'autonomia, la seguretat, el confort i la qualitat de vida.
- 5. Analitzar els diferents models i àmbits d'atenció a la persona gran**, identificant el paper de la infermeria gerontològica en la coordinació de les cures i en la continuïtat

assistencial.

- 6. Reconèixer el paper de la infermeria en la promoció de l'envelliment actiu i saludable,** així com en la prevenció de la fragilitat i la dependència.
- 7. Conèixer els recursos sanitaris, socials i comunitaris** disponibles per donar resposta a les necessitats de les persones grans i les seves famílies.
- 8. Desenvolupar habilitats de raonament clínic, comunicació i presa de decisions compartides** davant situacions complexes relacionades amb el procés d'envellir, la malaltia avançada i el final de vida.

3. COMPETÈNCIES I RESULTATS D'APRENTATGE

- CM19 (Competència) Aplicar intervencions infermeres en entorns sanitaris i socials, establint una relació terapèutica amb la gent gran i les seves famílies.
- KM30 (Coneixement) Identificar els canvis estructurals, funcionals i psicològics que es produeixen en les persones associats al procés d'envelliment i la seva repercussió en la salut.
- KM31 (Coneixement) Descriure les malalties i els problemes de salut de la gent gran, així com les seves causes i manifestacions clíniques més freqüents.
- KM32 (Coneixement) Identificar els recursos de proximitat i suport a la gent gran per adaptar-se a la vida diària.
- KM34 (Coneixement) Descriure els fonaments de l'atenció pal·liativa.
- SM27 (Habilitat) Analitzar les dades recollides en la valoració geriàtrica integral de la gent gran amb malalties o problemes de salut per identificar les seves necessitats d'atenció.
- SM28 (Habilitat) Planificar intervencions infermeres per promoure, mantenir o recuperar la salut de la gent gran.
- SM29 (Habilitat) Aplicar les tècniques i els procediments relacionats amb l'atenció infermera a les persones grans amb malalties o problemes de salut, basant-se en l'evidència científica disponible.
- SM33 (Habilitat) Dissenyar estratègies de confort per a les persones i les seves famílies, en l'aplicació de l'atenció pal·liativa.

4. METODOLOGIA I ACTIVITATS FORMATIVES

L'assignatura es durà a terme utilitzant l'aprenentatge Basat en Problemes (ABP). L'ABP és una estratègia metodològica que té com objectiu, proporcionar a l'estudiantat una experiència d'aprenentatge perdurable en el temps. Aquesta metodologia, busca empoderar a l'estudiant, motivant la creació del seu propi aprenentatge, trencant amb les metodologies tradicionals de magistralitat.

L'ABP, neix del plantejament d'una situació oberta que es planteja als estudiants. Aquesta situació

pot ser una situació real o simulada de l'entorn clínic. En grups petits d'entre 12-15 estudiants, cal analitzar la situació mitjançant l'exposició de possibles hipòtesis, formulació de preguntes identificant les necessitats que dirigeixen a l'estudiant a aconseguir una comprensió del fenomen a estudiar i, en conseqüència, construir coneixement.

Cal remarcar que l'objectiu final no és tant la resolució del cas o de la situació plantejada inicialment, si no que pren protagonisme el procés de cerca per tal de verificar la o les hipòtesis formulades, posant l'èmfasi en el camí a seguir més que en el resultat final. En definitiva, aquest enfoc pretén desenvolupar habilitats d'anàlisi, síntesi, argumentació i resolució de problemes en l'estudiant a més de competències de comunicació i de treball en equip.

Durant el transcurs de l'assignatura, es treballaran **cinc situacions-problema**. Cada situació es desenvoluparà en **tres sessions presencials i obligatòries de 3 hores de durada**, planificades en l'horari lectiu. La dinàmica de les 3 sessions serà la següent:

Sessió 1 (3 hores)

Introducció del cas

- Presentació del cas clínic per part del/a tutor/a*

Pas 1. Anàlisi de la situació (50 minuts)

- Pluja d'idees a partir del coneixement previ.
- Identificar tot allò que es vol aprendre relacionat amb el cas, objectius i competències a assolir de l'assignatura.
- Formulació d'una hipòtesi inicial.

Pas 2. Elaboració del pla de treball (50 minuts)

- Analitzar, prioritzar i ordenar les idees.
- Elaboració d'un pla de treball que s'ha d'enviar al tutor/a.
- Organització de tasques, definició d'objectius i fonts d'informació.

Sessió 2 (3 hores)

Desenvolupament i discussió del cas

Pas 1. Discussió (2 h)

- Posada en comú de la informació cercada pel grup.
- Discussió crítica dels continguts treballats, contrastant les fonts d'informació utilitzades i relacionant els coneixements adquirits amb la situació problema plantejada.

Pas 2. Constatació de la/es hipòtesi/s (30 minuts)

- Revisió de la hipòtesi inicial plantejada a partir de la informació recopilada i contrast de les evidències trobades durant el procés de cerca.
- Valoració del pla de treball desenvolupat i del procés d'aprenentatge seguit pel grup.
- Reflexió conjunta sobre el grau d'assoliment dels objectius plantejats, les dificultats

identificades, les estratègies utilitzades i els aspectes a millorar en futurs processos d'aprenentatge.

Sessió 3 (3 hores)

Pas 1 Avaluació (50 min)

- Anàlisi individual i grupal de la situació problema treballat. Es farà una síntesi de l'aprenentatge i objectius assolits.
- Autoavaluació, coavaluació i valoració global del treball on s'inclou també al tutor/a.

Pas 2 Introducció del nou cas (50 min)

- *Presentació del nou cas clínic.*

** El rol del tutor o tutora és de respondre dubtes i guiar al grup. Les intervencions serán només de forma puntual.*

Al moodle, es facilitarà una plantilla de treball per ajudar als i les estudiants a estructurar el treball, tant a nivell grupal com individual. És una eina que pretén contribuir a la reflexió, planificació i seguiment de l'aprenentatge.

Participació en enquestes de qualitat

D'acord amb el calendari establert pel centre, es reservaran 15 minuts d'una classe per a la participació de l'alumnat en les enquestes d'avaluació del professorat i de l'assignatura.

5. CONEIXEMENTS PREVIS NECESSARIS

Coneixements generals sobre estructura i funció del cos humà, metodologia de recerca, ciències psicosocials, metodologia i cures d'infermeria.

6. RECURSOS DOCENTS

Sessions presencials dirigides

Aquestes sessions es centren en l'aprenentatge actiu i significatiu per part de l'alumnat, gestió del temps i treball en equip supervisat pel professor/a..

Tutories individualitzades

Prèvia concreció amb el/a professor/a amb l'objectiu de donar suport a l'alumnat en el seu aprenentatge i treball autònom.

7. CONTINGUT DEL PROGRAMA

1. CONTEXTUALITZACIÓ DE L'ATENCIÓ GERONTOLÒGICA

- Conceptualització de l'envelliment: envelliment normal, envelliment saludable i envelliment amb fragilitat.
- Transició demogràfica i impacte social i sanitari de l'envelliment poblacional.
- Models d'atenció a la persona gran.
- Estereotips, mites, edatisme, tabús i estigmes associats a la vellesa.
- Perspectiva de la persona gran com a protagonista de les seves cures.

2. Promoció de la salut, autonomia i prevenció de la dependència

- Canvis associats al procés d'envelliment:
- Canvis associats al procés d'envelliment:
- Canvis biològics.
- Canvis psicològics i emocionals.
- Canvis cognitius.
- Canvis socials i relacionals.
- Envelliment saludable i actiu.
- Promoció de l'autocura i manteniment de la capacitat funcional.
- Prevenció de la dependència i de la pèrdua d'autonomia.
- Activitat física, alimentació i hàbits saludables en la persona gran.

3. Atenció infermera a la persona gran

- Infermeria gerontològica: rol professional i competències específiques.
- Àmbits d'atenció a la persona gran:
- Atenció hospitalària.
- Atenció comunitària i ambulatoria.
- Atenció domiciliària.
- Atenció sociosanitària i residencial.
- Continuitat assistencial i coordinació entre nivells d'atenció.
- Recursos i suport en l'atenció a la persona gran:
 - Nivells de dependència i necessitats de suport.
 - Recursos sanitaris, socials i comunitaris.
 - Recursos econòmics i prestacions vinculades a la dependència.
 - Recursos tecnològics i ajudes tècniques.
 - Tecnologies de la Informació i la Comunicació (TIC) aplicades a la promoció de l'autonomia i l'atenció a la persona gran.
 - Suport a la família i xarxes de suport.

4. Valoració Geriàtrica Integral (VGI)

- Valoració Geriàtrica Integral (VGI). Escales de valoració.
 - Valoració clínica.

- Valoració funcional.
- Valoració cognitiva i emocional.
- Valoració social i familiar.
- Valoració espiritual.
- Cures infermeres a la persona cuidadora i prevenció de la sobrecàrrega:
 - Necessitats del cuidador/a.
 - Prevenció de la sobrecàrrega.
 - Educació sanitària i suport emocional.

5. Problemes de salut i síndromes geriàtriques prevalents

- Principals problemes de salut en la persona gran. Patologies més prevalents.
- Síndromes geriàtriques:
 - Fragilitat i risc de deteriorament funcional.
 - Caigudes i alteracions de la mobilitat.
 - Deteriorament cognitiu i demències.
 - Delírium.
 - Malnutrició.
 - Incontinència.
 - Polifarmàcia.
 - Lesions relacionades amb la dependència.
 - Dolor crònic i complexitat clínica.
 - Soledat i aïllament social.
 -
- Salut mental i aspectes psicosocials en la persona gran:
 - Trastorns de l'estat d'ànim més prevalents (depressió i ansietat).
 - Impacte de l'entorn, la xarxa social i l'acompanyament en la salut i la qualitat de vida.
- Cures humanitzades i abordatge integral de la persona.

6. Prevenció, seguretat i qualitat de vida

- Prevenció de caigudes i accidents.
- Seguretat de la persona gran.
- Prevenció i abordatge de lesions relacionades amb la dependència:
 - Lesions per pressió.
 - Lesions vasculars.
- Intervencions infermeres basades en l'evidència.
- Atenció a la cronicitat i la complexitat:
 - Pacient Crònic Complex (PCC).
 - Persona amb Malaltia Avançada i Complexitat (MACA).

7. Presa de decisions compartides i planificació de cures

- Principis de l'atenció centrada en la persona.
- Presa de decisions compartides.
- Document de Voluntats Anticipades (DVA).
- Planificació de Decisions Anticipades (PDA).

■ Ètica de les cures en situacions de fragilitat, dependència i final de vida.

7.1 Programació.

Data	Hora	Grup	Professor/a	Activitat
09/09/2026	8'30h a 11'30h	A	Alicia Lluva	Presentació de l'assignatura. Introducció i presentació del 1er cas. Pla de treball.
	8'30 a 11'30h	B	Cristina Casanovas	
	12h a 15h	C	Alejandro Fernández	
	12h a 15h	D	Raúl López	
14/09/2026	8'30h a 11'30h	A	Alicia Lluva	Presentació i discussió del 1er cas. Resolució.
	8'30 a 11'30	B	Cristina Casanovas	
	12h a 15h	C	Alejandro Fernández	
	12h a 15h	D	Raúl López	
21/09/2026	8'30h a 11'30h	A	Alicia Lluva	Avaluació. Presentació 2on cas. Pla de treball.
	8'30 a 11'30h	B	Cristina Casanovas	
	12h a 15h	C	Alejandro Fernández	
	12h a 15h	D	Raúl López	
24/10/2025	8'30h a 11'30h	A	Alicia Lluva	Presentació i discussió del 2on cas. Resolució.
	8'30 a 11'30h	B	Cristina Casanovas	
	12h a 15h	C	Alejandro Fernández	
	12h a 15h	D	Raúl López	
28/10/2026	8'30h a 11'30h	A	Alicia Lluva	Avaluació. Presentació 3er cas. Pla de treball.
	8'30 a 11'30	B	Cristina Casanovas	
	12h a 15h	C	Alejandro Fernández	
	12h a 15h	D	Raúl López	
05/10/2026	8'30h a 11'30h	A	Alicia Lluva	Presentació i discussió del 3er cas Resolució.
	8'30 a 11'30	B	Cristina Casanovas	

	12h a 15h	C	Alejandro Fernández	
	12h a 15h	D	Raúl López	
08/10/2026	8'30h a 11'30h	A	Alicia Lluva	Avaluació. Presentació 4art cas . Pla de treball.
	8'30 a 11'30h	B	Cristina Casanovas	
	12h a 15h	C	Alejandro Fernández	
	12h a 15h	D	Raúl López	
15/10/2026	8'30h a 11'30h	A	Alicia Lluva	Presentació i discussió del 4art cas . Resolució.
	8'30 a 11'30	B	Cristina Casanovas	
	12h a 15h	C	Alejandro Fernández	
	12h a 15h	D	Raúl López	
19/10/2026	8'30h a 11'30h	A	Alicia Lluva	Avaluació. Presentació 5è cas . Pla de treball.
	8'30 a 11'30	B	Cristina Casanovas	
	12h a 15h	C	Alejandro Fernández	
	12h a 15h	D	Raúl López	
22/10/2026	8'30h a 11'30h	A	Alicia Lluva	Presentació i discussió del 5è cas . Resolució amb Role-Playing Avaluació final i resolució de dubtes.
	8'30 a 11'30h	B	Cristina Casanovas	
	12h a 15h	C	Alejandro Fernández	
	12h a 15h	D	Raúl López	

8. PRINCIPALS ASPECTES D'AVALUACIÓ

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Assistència i participació activa a classe	25	2	0'08	CM19, KM30, KM31, KM32, SM27, SM29
Assistència i participació activa a classe	30	4	0'016	CM19, KM30, KM31, KM32, KM34, SM27, SM28, SM29, SM33
Avaluació escrita: proves objectives	30	2	0'08	CM19, KM30, KM31, KM32, KM34, SM27, SM28, SM29, SM33
Lliurament informes	10	3'5	0'14	CM19, KM30, KM31, KM32, KM34, SM27, SM28, SM29, SM33
Autoavaluació	5	0'5	0'02	CM19, SM27, SM28, SM29

Sessions presencials dirigides amb metodologia ABP

Les sessions presencials dirigides, basades en la metodologia d'Aprenentatge Basat en Problemes (ABP), seran objecte d'una avaluació continuada i formativa amb un pes total del 55% de la qualificació final de l'assignatura.

L'avaluació tindrà en compte el procés d'aprenentatge desenvolupat durant els casos treballats, valorant la capacitat de resolució de problemes, el raonament clínic, l'aplicació dels coneixements adquirits, la participació activa en els seminaris, el treball col·laboratiu i la implicació de l'estudiantat en el procés d'aprenentatge.

Dins d'aquesta avaluació es realitzaran dues activitats d'avaluació integradora :

- Primera avaluació: es realitzarà després de la resolució del segon cas ABP i tindrà un pes del 25% de la qualificació final de l'assignatura.
- Segona avaluació: es realitzarà al final de la resolució del qualificació final de l'assignatura.

La suma d'ambdues activitats representarà el 55% de la nota final de l'assignatura .

L'assistència a totes les sessions presencials és obligatòria, ja que la metodologia ABP requereix la participació activa de l'estudiantat en el procés d'aprenentatge, la discussió grupal i la construcció compartida del coneixement.

Condicions d'assistència

L'assistència a les sessions presencials dirigides amb metodologia ABP és obligatòria , atès que la participació activa de l'estudiantat, la discussió grupal, el treball col·laboratiu i la construcció compartida del coneixement formen part del procés d'aprenentatge i de l'avaluació de l'assignatura.

Absències justificades:

Les absències degudament justificades podran ser considerades compatibles amb l'avaluació continuada, sempre que no se superi el límit màxim de dues absències durant el desenvolupament dels casos ABP. L'estudiant haurà d'informar al professorat, preferentment amb antelació sempre que sigui possible, i aportar el corresponent justificant.

Es consideraran absències justificades aquelles derivades de situacions degudament acreditades, com ara motius de salut, situacions personals excepcionals, requeriments oficials o altres circumstàncies valorades pel professorat responsable de l'assignatura.

Absències no justificades:

Les absències no justificades comportaran una penalització en la qualificació del bloc ABP. Cada absència no justificada suposarà una reducció de 0,5 punts sobre la qualificació final del bloc ABP .

L'estudiantat que superi el límit de dues absències (justificades o no justificades) no podrà ser avaluat mitjançant aquest sistema d'avaluació continuada i haurà de seguir el procediment establert per a la recuperació de l'assignatura.

Avaluació escrita (30%)

Consistirà en una prova objectiva final que inclourà els continguts treballats al llarg de l'assignatura. La prova tindrà un pes del 30% de la qualificació final de l'assignatura i la seva realització es durà a terme en la data establerta en el calendari oficial d'exàmens de la Facultat. La no realització de la prova suposarà una qualificació de 0 punts en aquest apartat d'avaluació . Per poder fer mitjana amb la resta de mòduls d'avaluació, serà necessari obtenir una qualificació mínima de 4,5/10 en aquesta prova.

Lliurament d'informe reflexiu (10%)

Consistirà en l'elaboració d'un informe d'anàlisi i reflexió a partir del cas treballat en la sessió final mitjançant la metodologia de role playing, tenint un pes del 10% . L'objectiu d'aquesta activitat és integrar els coneixements adquirits durant l'assignatura, aplicant el raonament clínic infermer i l'abordatge integral de la persona gran.

No lliurar l'informe dins del termini establert suposarà una qualificació de 0 en en aquesta activitat.

Detectar plagi suposarà el suspens automàtic de l'assignatura sense dret a recuperació.

Nota mínima: Caldrà obtenir almenys un 5/10 per fer mitjana.

Autoavaluació (5%)

Aquesta activitat tindrà un pes del 5% de la qualificació final de l'assignatura. Perquè l'autoavaluació sigui tinguda en compte en la qualificació final, la puntuació atorgada per l'estudiant no podrà diferir en més d'1 punt respecte a la qualificació final obtinguda a l'assignatura.

En cas que la diferència sigui superior a 1 punt, es realitzarà una tutoria individual amb l'estudiant

per analitzar els criteris d'autoavaluació, la justificació de la qualificació atorgada i el procés de reflexió desenvolupat. Si després d'aquesta revisió no es considera que l'autoavaluació està suficientment argumentada i ajustada als criteris establerts, aquesta activitat no serà computable en la qualificació final.

Criteris per superar l'assignatura

Per aprovar mitjançant avaluació contínua, és necessari complir tots els requisits següents:

- Assistència i participació adequada
- Nota mínima de 4,5/10 a la prova escrita
- Nota mínima de 5/10 en ABP i en l'informe reflexiu
- Mitjana ponderada igual o superior a 5/10.
- La qualificació de l'autoavaluació es ponderarà d'acord amb el grau d'assoliment dels criteris establerts per a aquesta activitat.
- La qualificació final serà el resultat de la mitjana ponderada de tots els mòduls.

Recuperació

L'alumnat que no superi l'avaluació contínua podrà presentar-se a una prova final de recuperació, amb la qual podrà obtenir com a màxim una nota de 5/10.

Els casos excepcionals (malalties, situacions personals...) seran valorats per una comissió avaluadora específica, que podrà proposar alternatives d'avaluació.

Altres consideracions

No es contempla l'avaluació única.

Es considerarà com a "no avaluable" qualsevol estudiant que no compleixi alguna o cap de les activitats d'avaluació obligatòries.

Ús de la IA

Per a aquesta assignatura, es permet l'ús de tecnologies d'Intel·ligència Artificial (IA) exclusivament en tasques de suport, com les traduccions de textos. L'estudiant haurà d'identificar clarament quines parts han estat generades amb aquesta tecnologia, especificar les eines emprades i incloure una reflexió crítica sobre com aquestes han influït en el procés i el resultat final de l'activitat. La no transparència de l'ús de la IA en aquesta activitat avaluable es considerarà falta d'honestedat acadèmica i pot comportar una penalització parcial o total en la nota de l'activitat, o sancions majors en casos de gravetat.

DATES AVALUACIÓ	
Activitat	Data
Lliurament Informe i autoavaluació	15/11/2026
Examen	18/12/2026
Recuperació	15/01/2027

9. BIBLIOGRAFIA

Donat que una de les competències generals que es pretén desenvolupar en l'assignatura és la capacitat de l'estudiantat per adquirir estratègies d'aprenentatge autònom (CG2), i tenint en compte que la metodologia docent es basa en l'Aprenentatge Basat en Problemes (ABP), no es proporciona una bibliografia tancada o preestablerta.

En el context de l'ABP, l'alumnat ha de desenvolupar competències relacionades amb la cerca, selecció, anàlisi i lectura crítica de la informació científica, identificant les fonts més adequades per donar resposta a les situacions problema plantejades.

En la primera sessió de cada cas, i a partir del pla de treball elaborat pel grup, l'estudiantat identificarà les necessitats d'informació i determinarà les fonts bibliogràfiques i recursos documentals més pertinents per abordar el problema. Posteriorment, durant les sessions de discussió, es posaran en comú les troballes, es contrastaran les evidències disponibles i es valorarà la qualitat, actualització i aplicabilitat de la informació seleccionada.

Aquest procés forma part integral de la metodologia d'aprenentatge de l'assignatura i contribueix al desenvolupament del pensament crític, l'autonomia en la construcció del coneixement i la capacitat de prendre decisions infermeres fonamentades en l'evidència científica. Per aquest motiu, una bibliografia tancada podria limitar el procés de cerca i selecció activa de la informació per part de l'estudiantat.